

На основу Амандмана XL тачке 2. на Устав Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 28/94) доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПЛАТНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА

Проглашавам Закон о платним трансакцијама који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на седници од 14 - 16. марта 2001. године.

Број: 01-364/01
21. марта 2001. године
Бања Лука

Председник
Републике,
Мирко Шаровић, с.р.

ЗАКОН О ПЛАТНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се обављање платних трансакција у конвертибилним маркама и одређује начин поступања учесника у платним трансакцијама.

Дефиниције

Члан 2.

У овом закону:

1. „Рачун” представља било који рачун отворен на основу споразума, односно уговора између клијента и банке, било да је реч о текућем, жиро или било ком другом рачуну, те обухвата и рачун отворен у *ad hoc* односу у сврху извршења појединачне платне трансакције;

2. „Одговарајуће покриће” означава довољан износ расположивих средстава за извршење налога за плаћање из којих се извршавају налози за плаћање.

Средства евидентирана као привремени улаз на рачуну налогодавца не чине саставни део потребног покрића;

3. „Споразум” значи уговорени или на други начин договорен однос између банке и клијента којим се уређује пословање рачуном (отварање, трајање, измене и сл.) и коришћење налога за плаћање;

4. „Банка” у смислу овог закона представља: (а) правно лице које обавља послове примања новчаних депозита или других наплативих средстава, било на основу банкарске лиценце коју је издала надлежна институција или пак уколико је банка основана законом, (б) правно лице осим банке из тачке (а) овлашћено законом да прима депозите или учествује у платним трансакцијама или (в) Централна банка. Филијала или други организациони део банке је одвојена банка у сврху рачунања времена у оквиру којег, или

одређивања места на којем, или са којег треба предузети радњу или доставити обавештење или налог;

5. „Банкарски дан” означава део дана током којег је банка отворена за пријем, обраду и пренос налога за плаћање и осталих обавештења у вези платних трансакција;

6. „Централна банка” означава Централну банку Босне и Херцеговине;

7. „Клиринг” значи размену и обраду међубанкарских налога за плаћање у сврху обрачуна билатералних или мултилатералних нето износа који свака банка дугује или који се свакој појединачној банци дугује за поравнање налога за плаћање укључених у сваки клириншки круг;

8. „Конвертибилна марка” означава домаћу валуту Босне и Херцеговине коју је издала Централна банка;

9. „Клијент” означава појединца, било које правно или физичко лице, укључујући и банку која поседује рачун код банке;

10. „Одредишна банка” означава банку идентификовану у налогу за плаћање, којим се врши плаћање повериоцу путем „credit”-трансфера или у којој је отворен рачун дужника у „debit”-трансферу. То је она банка која прима последњи налог за плаћање у платној трансакцији. У „credit”-трансферу, одредишна банка је банка повериоца. У „debit”-трансферу, одредишна банка је банка дужника;

11. „Електронски” означава начин преноса, било да је реч о телекомуникационом преносу (on-line) или непосредној предаји трака, дискета или сличних средстава (off-line);

12. „Извршење” означава спровођење инструкција које су садржане у налогу за плаћање;

13. „Банка посредник” означава банку примаоца која није ни иницијална нити одредишна банка;

14. „Средства” обухватају готовину и депозите који се држе на банкарском рачуну;

15. „Правно лице” обухвата предузећа (привредна друштва, друштва капитала и јавна предузећа), удружења и јавне институције;

16. „Иницијална банка” означава банку која прима први налог за плаћање којим се иницира платна трансакција. У „credit”-трансферу, иницијална банка је банка дужника. У „debit”-трансферу, иницијална банка је банка повериоца;

17. „Налогодавац” означава пошиљаоца првог налога за плаћање који иницира платну трансакцију. У „credit”-трансферу, налогодавац је дужник. У „debit”-трансферу, налогодавац је поверилац;

18. „Рачун у банци за који се издаје књижица” представља рачун којим банка информисе клијента о уплати на рачун и исплати са рачуна, евидентирајући их у књижицу коју је банка претходно дала клијенту и коју јој клијент презентира приликом сваке промене на рачуну;

19. „Поверилац” означава страну која прима уплату у платној трансакцији;

20. „Налог за плаћање” означава безусловну инструкцију, дату банци да исплати или уплати одређену суму новца са означеног рачуна;

21. „Платна трансакција” означава пренос средстава са рачуна дужника повериоцу или на његов рачун. Трансфер између два рачуна истог или различитих клијената, физичких или правних лица, је платна трансакција

22. „Дужник” означава страну која има обавезу да плати у платној трансакцији;

23. „Прималац” означава учесника чија банка треба да прими последњи налог за плаћање у платној трансакцији. У „credit”-трансферу, прималац је поверилац. У „debit”-трансферу прималац је дужник;

24. „Банка прималац” означава банку на коју је насловљен налог за плаћање пошиљаоца

25. „Рачун резерви” означава рачун резерви којег, по Закону о Централној банци Босне и Херцеговине, банка мора отворити и водити у књигама Централног уреда и главних јединица Централне банке;

26. „Пошиљалац” означава појединца, физичко или правно лице које даје налог за плаћање банци примаоцу;

27. „Процесор трећа страна” означава банку или друго правно лице овлашћено да обавља платни промет или овлашћено да обавља клиринг и/или поравнање рачунарским или електронским путем;

28. „Датум валуте” означава банкарски дан на који налог за плаћање треба извршити по инструкцији налогодавца

29. „Реституција” означава радњу којом се успоставља претходно стање на начин да се оштећеној страни недокнади штета. Накнада штете може укључивати две компоненте: стварну штету и изгубљену добит. Реституција може бити натурална или новчана. Овим законом је предвиђена само новчана реституција

30. „Међубанкарско поравнање” у смислу овог закона подразумева намирење износа задужења налога за плаћање, односно испуњење обавезе банке настале по основу платног налога друге банке или по основу клиринга.

Рачуни у конвертибилним маркама

Члан 3.

Физичка и правна лица могу отворити рачуне у конвертибилним маркама и вршити платне трансакције путем ових рачуна по договореним условима. Физичка и правна лица могу поседовати више од једног рачуна у једној или у више банака.

II - ПЛАТНЕ ТРАНСАКЦИЈЕ

„Credit”-трансфер и „debit”-трансфер

Члан 4.

Платна трансакција може бити или „credit”-трансфер или „debit”-трансфер средстава који започиње налогом за плаћање налогодавца, а којим се иницијалној банци даје инструкција да изврши платну трансакцију.

„Credit”-трансфер је платна трансакција коју иницира дужник издавањем налога за плаћање својој банци те давањем инструкције за пренос средстава са рачуна дужника повериоцу, односно на његов рачун.

„Debit”-трансфер је платна трансакција коју иницира поверилац дајући инструкцију банци повериоца да на основу дужниковог овлашћења изврши наплату са рачуна дужника

Унутарбанкарски (интра) трансфер и међубанкарски (интер) трансфер

Члан 5.

Унутарбанкарски трансфер је трансфер између дужника и повериоца када су њихови рачуни у истој банци. Међубанкарски трансфер је трансфер између дужника и повериоца када су њихови рачуни отворени у различитим банкама.

Платна трансакција се врши тако што банка дужника терети његов рачун, а банка повериоца, или евидентира улаз на рачун повериоца, или му на други начин ставља средства на располагање у складу са инструкцијама налогодавца. У међубанкарском трансферу, за сваки међубанкарски налог за плаћање, банка пошиљалац врши поравнање са банком примаоцем на начин утврђен чланом 13. овог закона.

Учесници у платним трансакцијама

Члан 6.

Учесници унутарбанкарског трансфера су налогодавац, банка у улози иницијалне и одредишне банке, те прималац. Учесници међубанкарског трансфера су налогодавац, иницијална банка, одредишна банка и прималац, а може бити укључена једна или више банака посредника.

У „credit”-трансферу, налогодавац је дужник, иницијал-на банка је банка дужника, одредишна банка је банка повериоца, а прималац је поверилац.

У „debit”-трансферу, налогодавац је поверилац, иницијална банка је банка повериоца, одредишна банка је банка дужника, а прималац је дужник.

У међубанкарском трансферу, банка може осим за клијента обављати радње у своје име и за свој рачун.

Кад год иницијална банка не изврши поравнање директно са одредишном банком у платним трансакцијама потребна је бар једна банка посредник.

У платним трансакцијама банка може вршити радње за клијента или коресподентску банку лоцирану изван Босне и Херцеговине, у складу са важећим прописима.

Платна трансакција се може вршити са или на рачун код Централне банке и у том случају овај закон третира Централну банку као сваку другу банку.

Овлашћења примаоца приликом „debit”-трансфера

Члан 7.

Прималац у „debit”-трансферу може повући своје овлашћење дато налогодавцу тако што ће обавестити одредишну банку о повлачењу овлашћења у писменој форми или електронским путем, пре завршетка платне трансакције.

У „debit”-трансферу обавештење које прими одредишна банка о смрти примаоца или пресуду о губитку правне способности, има исто дејство као и обавештење примаоца о повлачењу овлашћења из става 1. овог члана.

Клијент чији је рачун задужен за износ налога за плаћање извршених у „debit” трансферу, а који у писменој форми у року од седам дана од дана сазнања о задужењу рачуна, оспори овлашћење налогодавца и противи се задужењу рачуна има право на поврат износа за који је рачун задужен, осим ако одредишна банка нема доказ о овлашћењу које је клијент дао налогодавцу.

III - НАЛОЗИ ЗА ПЛАЋАЊЕ

Примена закона

Члан 8.

О питањима која нису регулисана овим законом, налог за плаћање се извршава по закону ентитета у којем се налазе организациони делови банке примаоца којој је дат налог за плаћање.

Форма

Члан 9.

Налог за плаћање може бити у писменој форми или електронски.

Налогодавац у налогу за плаћање мора тачно идентификовати примаоца и одредишну банку. Када је на налогу за плаћање било који учесник у платној трансакцији идентификован именом и бројем, банка прималац није дужна утврдити усаглашеност имена и броја, и може извршити плаћање или на основу имена или на основу броја

Платне трансакције и налози за плаћање

Члан 10.

Платну трансакцију иницира налогодавац издавањем налога за плаћање иницијалној банци. Код унутар-банкарских трансфера постоји само један налог за плаћање. Код међубанкарских трансфера постоје најмање два налога за плаћање, у којем свака банка прималац која није одредишна банка извршава налог за плаћање свог пошиљаоца тиме што издаје одговарајући налог за плаћање банци примаоцу, а последњи налог за плаћање шаље се одредишној банци. У међубанкарском трансферу сваки налог за плаћање налаже банци примаоцу да изврши платну трансакцију по упутама из налога за плаћање налогодавца.

Обавезе банке примаоца

Члан 11.

Код „credit”-трансфера, банка прималац је обавезна да изврши налог за плаћање пошиљаоца, само када постоји одговарајуће покриће на рачуну пошиљаоца

Код „debit”-трансфера, иницијална банка ће извршити налог за плаћање налогодавца само кад су јој дати докази о овлашћењу којег је дао прималац и докази о осигурању средстава. Ако није другачије договорено, иницијална банка није обавезна да налогодавцу обезбеди средства чак ни у виду привременог кредита пре завршетка „debit”-трансфера. Уколико у „debit”-трансферу иницијална банка одобри кредит на рачун налогодавца пре завршетка „debit”-трансфера, кредит се сматра привременим, а рачун налогодавца се може задужити за износ кредита ако се „debit”-трансфер не заврши на начин предвиђен чланом 22. овог закона.

Банка прималац је обавезна да изврши налоге за плаћање који су: (а) прописно попуњени и ауторизовани или аутентични; (б) прописно идентификују одредишну банку и (в) идентификују примаоца са извесним степеном сигурности.

Ако банка прималац одбије да изврши налог за плаћање пошиљаоца, о одбијању мора одмах да обавести пошиљаоца.

Банка прималац је обавезна да изврши инструкције садржане у налогу оног банкарског дана када је налог примљен или на дан валуте, ако он постоји, зависно од тога који је од та два дана каснији. Банка прималац може одредити време пресека али не раније од 12,00 сати (подне) текућег дана, након чега се сматра да је сваки приспели налог примљен следећег дана.

Иницијална банка у „credit”-трансферу и одредишна банка у „debit”-трансферу која је примила током једног банкарског дана више од једног налога за плаћање или другу законску инструкцију за подизање средстава са рачуна може их обрадити било којим редоследом, ако законом није другачије прописано.

При пријему и извршавању налога, банка прималац је обавезна да ради у складу са овим законом и другим прописима који регулишу ову област, да обавља потребне активности ажурно, у доброј вери, и у складу са уобичајеним банкарским стандардима, те да помаже учесницима да заврше платне трансакције на задовољавајући начин. Такође, банка прималац мора да поштује принцип тајности и да делује у најбољем интересу свог пошиљаоца.

Поништење и повлачење налога за плаћање

Члан 12.

Налог за плаћање се сматра поништеним када пошиљалац лично или путем свог заступника пошаље прописно ауторизован или оверен налог о поништењу, а банка прималац исто прими на време и на начин који јој омогућава да се том поништењу приступи пре извршавања првобитних инструкција пошиљаоца садржаних у налогу за плаћање.

Након извршења налога за плаћање пошиљаоца, а на његов захтев, банка прималац која извршава налог, без обзира на извршење, може наредној банци примаоцу сама издати налог о поништењу, на начин утврђен у ставу 1. овог члана Налог о поништењу издат одредишној банци од њеног пошиљаоца, у платној трансакцији има ефекта само када стигне до одредишне банке пре него је платна трансакција завршена

Налог о поништењу мора тачно идентификовати налог за плаћање који се жели поништити и даје се банци примаоцу у писменој или електронској форми.

Налог за плаћање који банка прималац није извршила повлачи се у следећим случајевима: (а) истеком петог банкарског дана од дана пријема код банке примаоца или дана валуте, зависно од тога који је од ова два дана каснији; (б) када банка прималац сазна о смрти или одузимању законских овлашћења пошиљаоца или (в) када је банка прималац затворена од стране надлежних власти.

Ниједан налог за поништење или повлачење налога за плаћање нема дејства након завршетка платне трансакције.

Међубанкарско поравнање

Члан 13.

Поравнање међубанкарских налога за плаћање врши се:

а) на рачунима резерви банака код Централне банке, што је регулисано Законом о Централној банци.;

б) одобравањем или задуживањем рачуна осим рачуна резерви, којег банка има код друге или више банака. Ова одобрења или задужења могу бити појединачно за сваки налог за плаћање или за групу налога у ком случају се поравнање врши на крају клириншког круга;

в) на било који други начин на који обавезно може да се изврши.

Поравнање из става 1. овог члана сматра се извршеним:

а) поравнање из става 1. тачка а) извршено је када је завршено поравнање у складу са прописима Централне банке о пословању рачунима резерви.

б) поравнање из става 1. тачка б) које се врши задужењем рачуна сматра се извршеним када је задужење евидентирано на рачуну,

в) поравнање из става 1. тачка б) које се врши одобрењем рачуна сматра се извршеним када је одобрење евидентирано на рачуну,

г) поравнање из става 1. тачка (в) врши се као што је то утврђено одредбама закона које одређују када је обавеза испуњена

Изузетно од става 2. овог члана, поравнање из става 1. тачка б) за билатералне или мултилатералне нето износе налога за плаћање, а према споразуму или правилима која регулишу међубанкарски клиринг и поравнање, осим за Централну банку, извршено је онда када је поравнање завршено у складу са споразумом или правилима.

IV - АГЕНТ, ПРОЦЕСОР ТРЕЋА СТРАНА

Функција

Члан 14.

За обављање било које радње у оквиру извршавања платних трансакција, банка може ангажовати агента, процесора трећу страну. У складу са овлашћењем банке, процесор трећа страна може деловати у име те банке као:

а) посредник у комуникацији;

б) међубанкарски клириншки посредник, путем којег се даље може преносити информација Централној банци;

в) агент банке за рачун клијента, и/или

г) место на које се шаљу и примају налози за плаћање које банка шаље или прима. и којем клијенти могу имати непосредан приступ за слање и примање налога за плаћање.

Обавезе

Члан 15.

Агент, процесор трећа страна мора бити овлашћен да обавља платни промет, и приликом обезбеђења услуга клиринга и/или услуга плаћања мора поступати у складу са Законом о Централној банци и другим прописима.

Банка или било која друга организација овлашћена за обављање платног промета може бити процесор трећа страна у име друге банке.

Одговорност банке за процесора трећу страну

Члан 16.

Осим што је одговорна за своје односе са процесором трећом страном, банка је у потпуности одговорна за свако деловање или за сваки пропуст процесора треће стране.

Слање и примање налога за плаћање од процесора треће стране

Члан 17.

Процесор трећа страна ће одбити налог за плаћање директно послан од клијента осим у случајевима:

а) да је то клијент урадио у складу са овлашћењем банке,
или

б) у „credit”-трансферу када процесор трећа страна делује као агент банке за клијентов рачун, а клијентов рачун има одговарајуће покриће, или

в) да је процесор трећа страна добио овлашћење банке.

Налог за плаћање клијента који је процесор трећа страна прихватила, сматра се инструкцијом налогодавца иницијалној банци, која се извршава одговарајућим налогом за плаћање иницијалне банке послан процесору трећој страни ради прослеђивања одредишној банци.

У случајевима када је банка овластила процесора трећу страну да прима налоге за плаћање послане банци, налог за плаћање који је примио процесор трећа страна сматра се као да је примљен од банке која делује као одредишна банка

V - ИЗВРШЕЊЕ „CREDIT”-ТРАНСФЕРА И РАЗДУЖЕЊЕ

Извршење „credit”-трансфера

Члан 18.

„Credit”-трансфер се сматра извршеним када се средства одобре одредишној банци и када се платном трансакцијом задужи рачун налогодавца за износ налога за плаћање. У међубанкарском „credit”-трансферу, средства за одредишну банку су одобрена када је међубанкарско поравнање завршено, у што је укључено и слање налога за плаћање банке пошилаоца.

Исплата примаоца

Члан 19.

Након окончања „credit”-трансфера, одредишна банка се задужује да примаоцу одмах исплати износ налога за плаћање које је примила.

Исплата примаоцу врши се одобравањем рачуна, а најкасније следећег банкарског дана по завршетку „credit”-трансфера У случају кад такав рачун није отворен или где је таква инструкција дата, одредишна банка треба одмах да обавести примаоца о томе да су средства у одредишној банци расположива и исплатити примаоца као што је наложено.

Посебна правила

Члан 20.

Када прималац нема отворен рачун у одредишној банци, или када је такав рачун затворен или блокиран за будуће приливе, „credit“-трансфер је извршен након исплате одредишне банке примаоцу.

Када прималац или рачун примаоца у налогу за плаћање који је примила одредишна банка нису идентификовани са одговарајућим степеном сигурности, одредишна банка ће одбити налог за плаћање и обавестити њеног пошиљаоца о том одбијању, ако није уверена да извршава намеру налогодавца

Када је одредишна банка исплатила примаоца или преузела обавезу да исплати примаоца пре него што су средства уплаћена на рачун одредишне банке, исплата примаоцу или преузимање обавезе да се исплати примаоцу је коначна и неопозива. У овом случају „credit“-трансфер се сматра завршеним, с тим да свака банка прималац може имати потраживања од свог пошиљаоца. Преузету обавезу да исплати примаоца, одредишна банка може дати директно примаоцу или у оквиру међубанкарског споразума

Раздуживање дуга плаћеног „credit“-трансфером

Члан 21.

Када се „credit“-трансфер врши у циљу отплате дуга налогодавца примаоцу у висини дуга, дуг се сматра отплаћеним након завршетка платне трансакције.

VI - ИЗВРШЕЊЕ „DEBIT“-ТРАНСФЕРА И РАЗДУЖИВАЊЕ

Завршетак „debit“-трансфера

Члан 22.

„Debit“-трансфер се сматра извршеним када одредишна банка задужи рачун примаоца у складу са примљеном инструкцијом из налога за плаћање, а који није сторнирала нити одбила до краја банкарског дана или у краћем року утврђеном клириншким правилима, оперативним процедурама, праксом или прописима. Када се налогом за плаћање наложи банци да задужи рачун који се може идентификовати, а који је отворен код те банке, „debit“-трансфер је завршен по завршетку наредног банкарског дана након пријема налога за плаћање, чак и пре него је рачун примаоца задужен, уколико налог за плаћање није правилно одбијен до тог времена.

До истека рока из става 1. овог члана, одредишна банка може одбити налог за плаћање када има овлашћење свог пошиљаоца на поравнање за било који износ плаћен том пошиљаоцу, правовремено и адекватно информишући о одбијању пошиљаоца и иницијалну банку, ако су то две одвојене банке.

Свака банка пошиљалац, осим иницијалне банке, која је обавештена о одбијању платне трансакције, има обавезу да обавести свог пошиљаоца и одговарајуће право да добије поравнање од тог пошиљаоца. Свака банка пошиљалац у платној трансакцији, осим иницијалне банке, је обавезна да обавести властитог пошиљаоца о одбијању, али не касније од наредног банкарског дана од дана када је примила обавештење о одбијању.

Након што је добила обавештење о одбијању, иницијална банка мора одмах, али не касније од следећег банкарског дана, обавестити налогодавца о одбијању и може повући

било који привремени кредит претходно дат налогодавцу на његов рачун или наплатити од налогодавца било које плаћање које му је извршено по налогу за плаћање.

Када одредишна банка одбије налог за плаћање, и поред тога што поседује: (а) сазнање одредишне банке о овлашћењима примаоца у „debit”-трансферу, (б) адекватну идентификацију у налогу за плаћање примљеном од стране одредишне банке у којој се држи постојећи рачун примаоца и (в) могућност адекватног покрића на рачуну, одредишна банка може бити одговорна примаоцу за погрешно одбијање налога за плаћање.

Плаћање налогодавцу

Члан 23.

По завршетку „debit”-трансфера одредишна банка и свака банка прималац која прима плаћање од претходне банке примаоца, њеног пошиљаоца, постаје одговорна свом пошиљаоцу у износу налога за плаћање. Свако такво плаћање мора се извршити најкасније наредног банкарског дана након што је настала обавеза. По пријему уплате, а према члану 7. став 3. овог закона, иницијална банка се задужује према налогодавцу у износу налога за плаћање налогодавца, а било који привремени кредит дат налогодавцу постаје коначан. Док се коначно не одобри рачун, иницијална банка није дужна да налогодавцу ослободи средства. Осим ако није другачије договорено, било који пренос средстава пре завршетка „debit”-трансфера сматра се привременим.

Раздуживање дуга плаћеног „debit”-трансфером

Члан 24.

Када се изврши овлашћени „debit”-трансфер у висини дуга који прималац дугује налогодавцу, по завршетку платне трансакције наступа потпуно раздуживање тог дуга, иницијална банка постаје дужник налогодавцу у висини налога за плаћање налогодавца.

VII - ОДГОВОРНОСТ, ШТЕТЕ И РЕСТИТУЦИЈА

Одговорност за овлашћене или верификоване налоге за плаћање или отказивање налога

Члан 25.

Пошиљалац је одговоран за налог за плаћање или отказивање налога који је издао лично или је издат по његовом овлашћењу или за налог који је верификовала банка прималац користећи сигурносни поступак који је прихваћен у пословању (описан у ставу 2. овог члана) о којем су се договорили банка и наведено лице. Ако је из-давање налога за плаћање или његово отказивање учинило неовлашћено лице, пошиљалац је у обавези да то докаже.

Сигурносни поступак може укључивати употребу алгоритама или других кодова, идентификујућих речи или бројева, крипто заштите, телефонских провера и сл. Упоредивање потписа на налогу за плаћање или комуникација са овлашћеним потписницима клијента, није само по себи сигурносни поступак.

Обавеза пошиљаоца

Члан 26.

Банка прималац није одговорна пошиљаоцу кад је „credit”-трансфер тачно и благовремено завршен, и у том случају пошиљалац је обавезан да надокнади банци примаоцу било какав губитак који је банка евентуално претрпила приликом правилног извршавања инструкција пошиљаоца из налога за плаћање, укључујући али не ограничавајући се на износ налога за плаћање, оправдане трошкове пословања, провизију и камату.

У „debit”-трансферу, сваки пошиљалац гарантује својој банци-примаоцу да његов налог за плаћање има легитимитет, и да је дат у складу са овлашћењем налогодавца и примаоца и да је сваки веродостојан и пуноважан.

Ослобађање од обавеза или поврат новца налогодавцу у „credit”-трансферу

Члан 27.

Када „credit”-трансфер није завршен, налогодавац нема никакву обавезу према иницијалној банци и има право да му се рачун поново одобри за било који износ за који је рачун задужен, ради покрића свог налога за плаћање. Осим тога, налогодавац има и право на накнаду од иницијалне банке свих трошкова и провизије, као и камате на било који износ који му је враћен.

Иницијална банка, која је извршила инструкцију налогодавца, има иста права на надокнаду износа по платним налозима као и налогодавац од сваке банке примаоца и од одредишне банке која није извршила платну трансакцију.

Права прописана овим чланом су независна од постојања или непостојања кривице било ког учесника у платним трансакцијама.

Одговорност за губитке

Члан 28.

У случају када је банка прималац при извршењу инструкција из налога за плаћање поступала с крајњом непажњом, одговорна је за сву штету која је због тога настала.

У случају поступања неке друге банке, осим иницијалне, с крајњом непажњом, налогодавац има право на накнаду штете било од иницијалне банке која је поступала с крајњом непажњом. У односу две банке, одговорна је она која је поступала с крајњом непажњом, а ако су обе биле крајње непажљиве, одговорност се дели према степену кривице сваке од њих.

Погрешно извршење „credit”-трансфера

Члан 29.

Када је „credit”-трансфер завршен, али не као што је наложено налогом за плаћање налогодавца, примењују се следећа правила:

1. Када износ плаћен примаоцу прелази износ налога за плаћање налогодавца, сваки пошиљалац је одговоран за износ властитог налога за плаћање. Банка која је начинила грешку има право на поврат износа који је претплаћен од примаоца;
2. Када је износ исплаћен примаоцу мањи од износа налога за плаћање налогодавца, банка која је начинила грешку дужна је да плати разлику и има право на надокнаду тог износа од налогодавца;

3. Када је плаћање извршено неком другом примаоцу, а не оном који је назначен у налогу за плаћање налогодавца, сматра се да „credit”-трансфер није извршен. Банка која је начинила грешку мора испоштовати оригиналну инструкцију из налога за плаћање, али има право на поврат износа из налога за плаћање од примаоца коме је тај износ грешком исплаћен.

VIII - БАНКАРСКИ РАЧУНИ

Подизање и уплате средстава

Члан 30.

Клијент може подићи или му банка може исплатити у складу са налогом за плаћање износ позитивног салда на рачуну за које има одговарајуће покриће, под условима из споразума између клијента и банке.

Став 1. овог члана не примењује се у случајевима када је износ на рачуну у поступку обустава, пленидбе или сличног поступка намиривања повериоца, када је рачун затворен, суспендован или блокиран, те у случају када би извршењем налога за плаћање банка прекршила било који закон.

Уобичајена пажња

Члан 31.

Приликом извршавања налога за плаћање, банка поступа са уобичајеном пажњом.

У циљу спречавања кривотворења и неовлашћеног издавања и мењања налога за плаћање, клијент поступа са уобичајеном пажњом, како би осигурао да су налози за плаћање јасни и недвосмислени.

Поступајући са уобичајеном пажњом при тумачењу двосмислених налога за плаћање, банка може извршити налог за плаћање делујући у доброј вери и без знања ради супротно стварној вољи пошиљаоца.

Стање на рачуну

Члан 32.

Банка ће свом клијенту доставити најмање једанпут месечно извештај са свим променама на рачуну од последњег извештаја, са коначним салдом, осим рачуна у банци за који се издаје књижица

За рачун у банци за који се издаје књижица, банка мора ажурирати књижицу по презентацији такве књижице од стране клијента. Приликом сваког ажурирања мора се евидентирати сваки улаз или излаз на рачуну од последњег ажурирања и коначни салдо.

Клијент мора поступати са уобичајеном пажњом у погледу ажурирања књижице и салда на рачуну и без од-лагања пријавити банци било какву неподударност, спорно одобрење или задужење. Банка је обавезна да провери све наводе из пријаве клијента и уколико утврди неправилности извршиће се све потребне измене на рачуну у банци за који се издаје књижица.

Тајност

Члан 33.

Банка је обавезна да поштује тајност и не сме дати никакву информацију о рачуну било коме осим клијенту, осим када је другачије прописано законом или је клијент за то овластио.

Измене

Члан 34.

Банка не може једнострано мењати услове споразума без претходног обавештења клијента најмање 30 дана пре ступања на снагу тих измена. Измене које су у супротности са овом одредбом су неважеће.

Обавезност и примена

Члан 35.

Споразуми или прописи којима се уређују односи банке и клијента морају бити у складу са одредбама овог закона. Тим споразумима и прописима могу се: (а) повећати права клијента (б) детаљније утврдити елементи појма уобичајене пажње сваке стране, као и начин достављања обавештења и информација.

Члан 36.

Одредбе поглавља VIII овог закона могу се примењивати на рачуне који су отворени у било којој валути, осим ако посебним законом није другачије прописано.

Поштено пословање и пословање у доброј вери

Члан 37.

Да би био обавезујући за клијента, споразум мора бити поштен и мора јасно одредити права и обавезе изречене једноставним језиком.

Банка и клијент обављају дужности утврђене овим законом, прописима и споразумом, придржавајући се принципа пословања у доброј вери.

IX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Министарство финансија Републике Српске ће у сарадњи са Централном банком прописати: форму и садржај налога за плаћање, правила за пренос налога за плаћање, клиринга и поравнања међубанкарских налога за плаћање, обавезе банке, процедуре и правила за примање налога за плаћање и извршавање платних трансакција, елементе споразума о банкарском рачуну и информације које је банка обавезна достављати комитентима.

Министарство финансија одређује организације овлашћене за издавање и штампање прописаних образаца за обављање платног промета.

Lex specialis

Члан 39.

У случају колизије одредби овог закона са одредбама других закона који регулишу ову материју, примењују се одредбе овог закона.

Ступање на снагу

Члан 40.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-339/01
15. марта 2001. године
Бања Лука

Председник
Народне скупштине,
Др Драган Калинић, с.р.